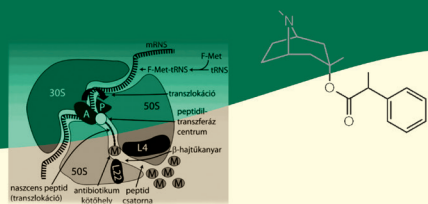

KÖNYVISMERTETÉS

Gálfi Péter - Csikó György - Jerzsele Ákos

Állatorvosi gyógyszertan III.

Szerkesztette:
Gálfi Péter

GÁLFI P. – CSIKÓ GY. – JERZSELE Á.: ÁLLATORVOSI GYÓGYSZERTAN III.

Szerkesztette: Gálfi Péter

Terjedelem: 475 oldal, 159 ábra, 68 táblázat, 3 függelék

Kiadó: Robbie-Vet Kft., Budapest

Kiadás éve: 2015

Utódaik nehezen tudnának méltóbb módon megemlékezni a M. kir. Állatorvosi Akadémia 1896-ban önállósult Gyógyszertani Tanszéke első igazgatójának, MAGYARY-KOSSA GYULA születésének 150. évfordulójáról, mint egy kiváló gyógyszeres kötet kiadásával. A szerzők pontosan ezt tették, amikor ez évben megjelentették az *Állatorvosi gyógyszertan III.* kötetének második kiadását. Természetesen a jeles évforduló önmagában nem lenne elegendő ok a második kiadás közreadására. MAGYARY-KOSSA professzor az orvos- és állatorvos-történetírás egyik legkiválóbb hazai alakja is minden bizonnyal nagyra értékelné, hogy a könyv 2012-ben megjelent első kiadása máris elfogyott, ezért vált szükségessé a második kiadás. A recenzens első kötelessége gratulálni a szerzőknek értékes könyvük sikeréhez.

Az igényes szerzők természetesen éltek a második kiadás nyújtotta lehetőséggel, és kijavították az első kiadásban észlelt kevés kisebb hibát és hiányosságot. Javították a képek minőségét, és újabb adatokkal, eredményekkel egészítették ki a könyvet. Mindezek alapján elmondható, hogy a kiváló első kiadás színvonalát is

felülmúló, a nagy múltú tanszék hagyományaihoz méltó, nagyszerű könyvet jelentettek meg.

Az *Állatorvosi gyógyszertan III.* kötete azokkal az ismeretekkel foglalkozik, amelyek központi helyet foglalnak el mind a tananyag oktatásában, mind a gyakorló állatorvosok mindennapi munkájában. A fertőtlenítőszerrel, a kemoterápiával és hozamfokozó szerekkel foglalkozó fejezetek ismeretanyaga nélkülözhetetlen az állatorvosi munkának talán minden területén. A szerzők kiváló arányérzékkel oldották meg azt a nehéz feladatot, hogy a tetemes ismeretanyagot megtanulható módon tartalmazó tankönyvet és egyben magas színvonalú kézikönyvet alkossanak.

A hatalmas ismeretanyag megértését és elsajátítását jelentősen megkönnyíti a könyv logikus szerkezete és a fejezetek következetes felépítése.

Az első fejezet a fertőtlenítőszerre vonatkozó nagyon fontos általános ismereteket, majd a különböző kémiai fertőtlenítőszerrel tárgyalja. Az egyes fertőtlenítőszer ismertetése jól áttekinthető, következetes elvek szerinti: *áttekintés, hatásmechanizmus, antimikrobás hatás, felhasználás.* A fejezet tartalma lényegében nem változott. Az első kiadásban olvasható „Rezisztencia a fertőtlenítőszerrel szemben” alcím megváltoztatása „Csökkent érzékenység a fertőtlenítőszerrel szemben” példázza a szerzők minden részletre kiterjedő figyelmét és a pontos kifejezésre törekvő igényességét.

A kemoterápiával hat fejezet foglalkozik. Ha egy ilyen nagyon fontos ismereteket taglaló könyv esetében egyáltalán beszélhetünk fontossági sorrendről, akkor a „Bevezetés a kemoterápiába” címet viselő első fejezet feltehetően esélyes az első helyre. Annál is inkább, mert az általános kemoterápiai ismereteket taglaló rész hasznosan támogatja a következő részek megértését és elsajátítását. Méltányolni kell továbbá, hogy mindezt rövid, könnyen érthető megfogalmazásban élvezheti az olvasó. A kemoterápiában alkalmazott hatóanyagokat részletelesen a „Baktériumellenes szerek”, a „Vírusellenes szerek”, a „Gombaellenes szerek”, a „Parazitaellenes szerek” és a „Daganatellenes szerek” című fejezetek tárgyalják.

A „Baktériumellenes szerek” tizenhárom csoportjába tartozó hatóanyagok megbeszélése 163 oldalt vesz igénybe. A könyv egészére jellemző logikus és következetes szerkesztés jelentősen megkönnyíti a fejezet áttekintését. A fejezet tartalmilag lényegében nem különbözik az első kiadás ugyanezen fejezetétől. A kisebb kiegészítések azonban tovább növelték a könyv adatainak pontosságát és tudományos megalapozottságát. Például érdemes megemlíteni, hogy a tetraciklinek hatásmechanizmusával és hatásmódjával foglalkozó részbe a hatóanyagok gyulladáscsökkentő hatá-

sáról betoldott mondatok igen lényegesek. Hasonlóan fontos és értéknövelő a polimixinek hatásmechanizmusának kiegészítése is.

A „*Vírusellenes szerek*” (23 oldal) fejezete bevezetőként röviden ismerteti a vírusok replikációs ciklusát. A hatóanyagok öt gyógyszer-tani osztályba sorolva kerülnek megbeszélésre, attól függően, hogy a replikáció mely szakaszában fejtik ki hatásukat. További két külön osztályt képeznek az ismeretlen hatásmechanizmusú szerek és az immunrendszert moduláló szerek.

A „*Gombaellenes szerek*” (16 oldal) osztályozása célmolekuláik és hatásmechanizmusuk szerint történik (ergoszterol-szintézis gátlása, plazmamembrán stabilitását gátlók, nukleinsavsintézis-inhibitorok, mitózisgátlók, sejtfalszintézis-gátlók). A rövid fejezet igen hasznos információkat szolgáltat a hatóanyagok klinikai alkalmazásáról.

A „*Parazitaellenes szerek*” (82 oldal) fejezetben a hatóanyagok csoportosítása annak megfelelő, hogy mely rendszertani csoportba tartozó paraziták ellen használhatók (egysejtűek, férgek, külső élősködők elleni szerek). Az első kiadás anyaga kibővült egy igen széles ektoparazita-ellenes spektrumú hatóanyagcsoporttal, az izoxazolinok ismertetésével.

A „*Daganatellenes szerek*” (25 oldal) fejezete hatásmechanizmusuk alapján ismerteti a hatóanyagok csoportjait (DNS-szintézis-gátlók, DNS-szerkezetet közvetlen módon károsítók, topoizomeráz-gátlók, mikrotubulus-gátlók, antiangiogenetikus szerek, hormonok és radioaktív izotópok). Röviden megbeszélésre kerülnek a ciklooxigenáz- (COX-) gátlók és a daganatterápiában alkalmazható táplálékkiegészítők is.

A „*Hozamfokozó szerek*” (17 oldal) három osztályban kerülnek megtárgyalásra (antibiotikumok, hormonok, alternatív hozamfokozók). Az alternatív hozamfokozók ismertetése bővült az első kiadáshoz képest. A probiotikumok hatásmechanizmusának leírása bővült a TLR-receptorok aktiválásának említésével. (Lám, milyen viszonylag távoli témában is előkerül a TLR-receptorok szerepe. Főhajtás a 20. század végének egyik kiemelkedő

immunológusa, CHARLES JANEWAY előtt, a természetes immunitás szerepe és az adaptív immunrendszer működésének szabályozása területén végzett munkájáért. Az ő nevéhez fűződik a mintázatfelismerő receptorok természetének, jelentőségének és a Toll-like-receptoroknak (TLR) a felfedezése. (A *recenzens szubjektív, a tárgytól kissé elkalandozó megjegyzése.*) Átírássra került és új ábrákkal bővült a gyógynövénykivonatokal és illóolajokkal foglalkozó rész.

A függelékek hasznos, összefoglaló táblázatokkal segítik egyes témakörök áttekintését (a könyv spektrumtáblázataiban szereplő baktériumok felsorolása; a lófélék, a nyulak és a növényevő rágcsálók antibiotikum-érzékenysége, az állatgyógyászati célra nem javasolt antibakteriális szerek listája).

A könyvben szereplő hatóanyagok magyar és gyógyszerkönyvi neveit a IX. fejezet tartalmazza.

Dicséretesen kell szólni a könyv irodalomjegyzékéről. Nem csupán a szokatlanul bőséges, 387 tudományos közleményt tartalmazó lista érdemel elismerést, hanem a szerzők olvasóbarát szerkesztési munkája is. A közlemények gyógyszerosztályok vagy hatóanyagok szerinti csoportosítása jelentősen megkönnyíti a szakirodalom átnézését. A hatóanyagok jegyzékét tartalmazó tárgymutató hasznosan segíti a könyvben történő tájékozódást.

A tananyag megértését és az ismeretek rendszerezését jól szerkesztett, informatív 159 ábra és 68 táblázat segíti. A könyv értékét növeli szép magyaros nyelvezete és a tanulást megkönnyítő tömör és pontos fogalmazási mód.

Megállapítható, hogy a magyar állatorvosképzés gyógyszer-tani könyveinek sorába: TOLNAY SÁNDOR (1799), ZLAMÁL VILMOS (1871), MAGYARY-KOSSA GYULA (kb. 1900), KOVÁCS JENŐ (1970) méltó módon csatlakozik a GÁLFI PÉTER – CSIKÓ GYÖRGY – JERZSELE ÁKOS szerzői kollektíva által közreadott Állatorvosi gyógyszer-tan, amely jó szívvel ajánlható minden állatorvosnak munkakörétől függetlenül.

Soós Tibor